

skega predsednika več okrajev v banovini združiti v okrožni inspektorat ter mu določiti sedež. Na čelu takega več poglavarstev obsegajočega inspektorata stoji poseben inspektor. Dosedanji veliki župani se morejo po odredbi čl. 21. postaviti ali za pomočnika bana ali pa za okrožnega inspektorja. Okrožni inspektorji (§ 22.) so pomožni organi bana v vseh poslih javne varnosti in v vseh tistih, ki jih minister notranjih zadev na predlog bana odredi, ter v imenu bana vršijo nadzorstvo nad sreskimi upravami.

Kakor določajo prehodne naredbe, začne poslovanje v banovinah najdlje v roku 2 mesecev, odkar stopi ta zakon v veljavo, obenem pa preneha poslovanje dosedanjih velikih županstev. Zakon o oblastni in sreski samoupravi od 26. IV. 1922 se ukinja. Osojbe

samoupravnih korporacij (teles) se stavlja na razpoloženje.

Pripominjamo še, da znaša število prebivalstva v posameznih banovinah: savska 2,320.000, donavska 2,120.000, vardarska 1,405.000, drinska 1,400.000, moravska 1,200.000, dravska 1,040.000, vrbaska 850.000, primorska 800.000, zetska 740.000.

Površine posameznih banovin bodo v kvadratnih kilometrih: vardarska 39.566, savska 36.897, zetska 32.322, drinska 29.273, donavska 28.160, moravska 25.721, vrbaska 20.558, primorska 19.417, dravska 15.936.

Okraj Črnomelj pride pod savsko banovino, ki ima svoj sedež v Zagrebu. Okraj Čabar pride pod dravsko banovino, Medjimurje k savski banovini. Prekmurje se je priključilo naši dravski banovini.

Zakon o učiteljskih.

Njegovo Veličanstvo kralj je 27. septembra na predlog ministra prosvete in po zaslišanju ministrskega predsednika podpisal zakon o učiteljskih, ki je objavljen v »Službenih Novinah«. O podrobnostih tega zakona objavljamo naslednje:

Državna učiteljska z enotnim poukom.

Učiteljska so namenjena strokovni izobrazbi učiteljev narodnih šol s tem, da se jim posreduje splošna in strokovna priprava, da se jim vzgaja v duhu državnega in narodnega jedinstva in verske strpnosti ter da se jim pripravi za njihovo nacionalno in prosvetno-kulturno delovanje med narodom in zlasti za poželje. Pouk je na vseh učiteljskih enoten. Učenci ne plačujejo ne vpisnine ne šolnine. Učiteljska so moška ali ženska. V izjemnih primerih se lahko dovoli mešana učiteljska. Učiteljska morajo imeti internate, to je, zavode, kjer skupno pod nadzorstvom stanujejo dijaki. Mešana učiteljska ne smejo imeti internata z dijaki in dijakinjami. Minister prosvete bo izdal poseben pravilnik o šolski opremi, o profesorskih in dijaških knjižnicah, o knjižnici dijaških učbenikov. Profesorske knjižnice se lahko na podlagi posebnega dovoljenja ministra prosvete poslužuje tudi občinstvo v sedežu učiteljske. Kar se tiče zasebnih učiteljskih, se nova ne smejo ustanoviti. Stara, sedaj obstoječa zasebna učiteljska morejo ostati dalje, ako se popolnoma podreduje predpisom tega zakona.

Dolžnost oblastne samouprave.

Učiteljska se odpirajo ali zapirajo z ukazom Njegovega Veličanstva kralja na predlog ministra prosvete in po zaslišanju predsednika ministrskega sveta. Poleg zgradbe za učiteljske kot tako mora učiteljske razpolagati s stanovanji za ravnatelja, ekonoma in slugo, oziroma za hišnika ter z dvoriščem, vrtom in zemljiščem za praktično vežbanje v poljedelskih predmetih. Poleg učiteljskih obstoja kakor doslej ljudska šola kot vадница. Vsako učiteljske ima svoje posebno področje, s katerega sprejema dijake. Zaradi duhovnega jedinstva in plemenskega zblizovanja lahko minister prosvete dovoli sprejem dijakov in dijakinj z drugih področij. Oblastna samouprava je dolžna postaviti učiteljsku svojega oblastnega področja stavbe in potrebno zemljišče za poljedelski pouk na razpolago.

Določbe o pouku in vzgoji.

Pouk traja pet let in ne več štiri leta, kakor doslej. Ta določba velja od sedanjega šolskega leta naprej za vse letnike, torej tudi za tiste, ki že obstojajo. Kakšni predmeti se naj poučujejo, bo določil minister prosvete po zasli-

šanju direktorjev učiteljskih in Glavnega prosvetnega sveta. Gradivo v posameznih razredih bo moralo biti na primerni znanstveni višini. Vsako šolsko leto se naj priredijo najmanj štiri poldnevni izleti in po možnosti vsaj eden celodnevni izlet. Podrobnejše določbe o tem bo izdal minister prosvete. V vsakem oddelku prvega in drugega razreda ne sme biti več kot 40 dijakov, v ostalih pa do 30. Poleg učiteljske obstojajo vадnice, ki so sestavni del učiteljske. Pouk na njih se vrši po zakonu o narodnih šolah. Na učiteljskih se lahko ustanavljajo posebne šole in tečaji, na primer zabavišča, gospodinske šole, poljedelske in gozdne šole, pripravljalni tečaji za šole slepih in gluhotemnih, šole za nezadostno razvito dečo in drugi gospodarski tečaji za izpopolnitev učiteljskih pripravnikov. Za izobrazbo nastavnikov na meščanskih šolah se uvedejo na moškem učiteljsku v Beogradu višji učiteljski tečaji, ki bodo trajali dve leti in v katere se bo sprejelo vsako leto do 30 učiteljev narodnih šol z najmanj 3—5 letno službo in s položenim praktičnim učiteljskim izpitom.

Šolsko leto, vpisovanje učencev in dijaške organizacije.

Šolsko leto se pričinja 11. septembra z vpisom dijakov in se zaključuje z 10. septembrom prihodnjega leta. Vpisi in izpiti trajajo nadalje do 16. septembra. Predavanja prenehajo 10. julija, v V. razredu pa 30. maja. Šolsko leto se deli na tri tromesečja, prvo traja do konca novembra, drugo do konca februarja tretje do konca maja, oziroma do 10. junija. Letni uspehi se sporočajo dijakom 28. junija z običajnimi svečanostmi. Vsako učiteljske mora natisniti svoje letno poročilo. Počitnice trajajo od 28. junija do 31. avgusta vključno. Ob sobotah popoldne ni predavanj. Minister prosvete bo izdal podrobno odredbo o pouka prostih praznikih. Vpis traja od 11. do 16. septembra s predložitvijo vpisne prijave in potrebnih dokumentov. V izjemnih primerih sme učiteljski zbor dovoliti dijaku vpis do 30. septembra, po tem roku do 10. oktobra pa minister prosvete. V prvi razred učiteljske se sprejemajo dijaki srednjih šol z nižjim tečajnim izpitom na podlagi posebnega sprejemnega izpita, ki ga bo predpisal minister prosvete. Nadalje učenci s štirimi meščanskimi šolami, ako položijo poseben sprejemni izpit Učiteljske ne sprejemajo privatnih učencev, niti dovoljujejo privatnih izpitov. Minister prosvete bo po zaslišanju Glavnega prosvetnega sveta predpisal pravilnik o vedenju dijakov v šoli in izven nje ter o načinu kaznovanja. Dijakom so dovoljena udruženja za umno in moralno ter telesno izpopolnjevanje, vendar ne na plemenski ali verski podlagi. Članstvo v vseh drugih društvih, z izjemo

društev Rdečega pomladka je prepovedano. Dijaki polagajo po končanem V. razredu diplomski izpit in prejmejo v primeru, da so izpit položili, diplomu za učitelje narodnih šol.

V NAŠI DRŽAVI.

O razdelitvi države na banovine poročamo na drugem mestu.

Zaključek pogajanj med nami in Bolgarijo. Dne 1. oktobra so bila zaključena v Pirotu obmejna pogajanja med Jugoslavijo in Bolgarijo. Dosežen je bil ugoden uspeh glede na razna nerešena vprašanja, zlasti glede na promet na dvolastniških posestvih in glede na varnost ob meji. Naši in bolgarski odposlanci so došli v Piroto do sporazuma, ki bo predložen obema vladama v odobritev.

Kakor z Bolgari se je poravnala naša vlada z Madžarsko na pogajanjih v Beogradu, ki so bila te dni zaključena. S posebno pogodbo so urejena vprašanja obmejnega prometa prebivalstva in blaga med obema obmejnima conama. Urejeno je vprašanje dvolastnikov in vprašanje nadzorstva meja.

Trgovska pogodba z Rumunijo na vidiku. Potem, ko je naša vlada srečno dokončala trgovinska pogajanja s Španijo, se pripravlja sedaj, da sklene enako trgovinsko pogodbo tudi z Rumunijo. Rumunija je pred kratkim dobila nov carinski zakon, uvedla nove tarife in določila, da bo tista država, ki po preteku pol leta, odkar stopi zakon v veljavo, ne bo sklenila z Rumunijo trgovinske pogodbe, morala plačevati maksimalne tarife.

Državni prazniki. Njegovo Veličanstvo kralj je podpisal in proglasil zakon o državnih praznikih za državne uslužbenke. Po nedeljah, državnih praznikih, verskih praznikih in dnevih krstne slave državni uslužbenci niso v službi. Državna praznika sta dva: rojstni dan Njegovega Veličanstva kralja in dan ujedinjenja. Na Vidovdan se bodo vršile po cerkvah službe božje kakor doslej v spomin v vojnah padlih junakov. Na dan državnih praznikov se smejo z državnih zgradb razobesiti le državne zastave. Te zastave se morajo te dni razobesiti z vseh državnih in samoupravnih uradov, kakor tudi raz zgradb javnopravnega značaja, v mestih in trgih tudi z mestnih hiš. Verski prazniki državnih uslužbencev za rimokatoliške so: Božič (2 dni), Novo leto, sv. Trije kralji, sv. Jožef, Marijino oznanenje, Velika noč (drugi dan), Te-lovo, sv. Peter in Pavel, sv. Ciril in Metod, Vnebovzetje Marije Device, Vsi sveti in praznik Brezmadežnega spočetja Marije Device (8. decembra).

V DRUGIH DRŽAVAH.

Nemški zunanji minister umrl. Dne 3. oktobra je umrl na možganski kap nemški zunanji minister dr. Stresemann. Stresemann je bil star 51 let in po celem svetu znana politična oseba.

nost. Leta 1923 je bil pokojni tudi državni kancler. Stresemannova zunanja politika je prinesla Nemčiji sprejem v Društvo narodov, ureditev nemških odškodninskih plačevanj in naslonitev Nemcev na Angleže in Francoze radi ohranitve splošnega miru.

Volilno gibanje na Češkem. Češka je že v objemu volilnega boja. Določeni so že tudi nosilci posameznih list. Nosilec liste čehoslovaške ljudske stranke bo monsignor dr. Šramek, agrarne stranke bivši ministrski predsednik Švehla, narodnih socialistov dr. Beneš, slovaške ljudske stranke Hlinka. Čehoslovaške nemške stranke se pri teh volitvah združujejo med seboj.

Tuka obsojen na 15 let. Pred tedni smo beležili vest, da se vrši na Čehoslovaškem proti bivšemu poslancu in članu slovaške stranke dr. Tuki obravnavanje, ker je obdolžen vohunstva v prid Madžarske. Obravnavanje je bila te dni zaključena in dr. Tuka obsojen na 15 let. Radi te obsodbe sta podala ostavko dva ministra, po katerih je bila zastopana slovaška stranka v vladi.

Anglija in Rusija se bosta pobotali. Angleški zunanji minister Henderson in ruski poslanik Dvogaeski v Parizu sta se sporazumela glede postopanja pri ureditvi vseh spornih vprašanj med Anglijo in sovjetsko Rusijo. Sporazum obsega pet točk: 1. Točna upredelitev stališča obeh vlad glede pogodb iz leta 1924. 2. Izvršitev priprav za otvoritev pogajanj glede zaključitve trgovinske pogodbe med obema državama in glede sličnih vprašanj. 3. Zahteve obeh prizadetih držav glede državnih in zasebnih dolgov je treba preiskati ter urediti tako kot ostala vprašanja finančnega značaja. 4. Pripraviti ureditev vseh vprašanj, ki so v zvezi s pravico ribolova obeh držav. 5. Uporabo prejšnjih dogodb in dogovorov je potreba znova točno določiti.

Angleški ministrski predsednik v Ameriki. Angleški ministrski predsednik Mac Donald je bil sprejet v Ameriki z izrednimi častmi. V zahvalnem govoru je označil predsednik namen svojega ameriškega potovanja z besedami: »Naša naloga je, nadomestiti minljivi sijaj vojaške moči z večno trajajočo slavo miru.«

Poostreitev krvavega obračuna med Rusi in Kitajci. Med rusko in kitajsko armado v Mandžuriji je vladal nekaj časa mir. Po novejših poročilih pa so se ponovili boji med Rusi in Kitajci v Mandžuriji. Sovjetske čete so pričele s topovsko ofenzivo in oplenile mesto Suynau ob reki Amur.

Sovjeti in novi koledar. Svet ruskih boljševiških ljudskih komisarjev v Moskvi se bavi s popolno preosnovo doslej na vsem svetu veljavnega koledarja. Po sovjetskem koledarju bo štel teden le pet dni in bosta izginili sobota in nedelja. Leto bo razdeljeno na 72 tednov (dosedaj 52).

Primarij v p. dr. J. Harpf v Slovenj-gradu ordinira zopet redno od 7. oktobra t. l. naprej. 1210

Specijalist za ženske bolezni in porod dr. Benjamin Ipavc zopet redno ordinira v Mariboru. Gosposka ul. 46.

ZA NEDELJO

Pater Viktricij.

Spominski dan 8. oktober.

Zopet človek iz našega časa, ki se je boril in, kakor se sme upati tudi priporil, do svetosti. Rodil se je 18. decembra 1842 na Bavarskem. Njegovi starši — oče je bil ranocelnik — so bili odločno krščanskega duha in dosledno temu odločno krščanskega življenja. Razen tega je bila v hiši še tudi izvrstna služkinja, ki je bila za odrasčajočega Antona — tako je bilo njegovo prvotno ime — pravi blagoslov. V nežni mladosti je nevarno zbolel in zdelo se je, da hoče Bog angelčka k sebi v nebesa. Bog je sklenil drugače: hotel je, da ta duša pride k njemu čista po dolgem življenju, po mnogih in trdnih bojih, po slavnih zmagah.

Z 12. letom je prišel Anton na gimnazijo, ki jo je dovršil vedno kot prvi v svojem razredu. A ni bil odličnjak samo po svojem znanju, bil je vzornik tudi po svojem življenju. Bil je tako skromen, miroljuben, postrežljiv in pobožen, da so njegovi tovariši slutili v njem prihodnjega svetnika. Ni se zato čuditi, da je po končanih gimnazijskih študijah stopil v bogoslovje. Dokončal ga je leta 1866 tako, da je dobil prvo darilo v pridigarstvu. Na praznik sv. apostolov Petra in Pavla je bil posvečen za duhovnika.

Kot duhovnik je bil najprvo tri leta kot kaplan na mestu, kjer je lahko pokazal svojo delavnost, neustrašenost, zraven pa tudi mir in ravnovesje svoje duše. Nato je prišel kot prefekt v semenišče, kjer je pomagal vzgajati bodoče duhovnike, pa se je še tudi sam izobraževal v svetih vedah naprej, dokler ni leta 1871 napravil doktorat iz bogoslovja. Pri vsem učenju pa ni pozabil na še večjo znanost, na znanost svetnikov, na znanost, ki človeka uči tem lepše, tem popolnejše živeti. V molitvi, premišljevanju si je pridobil vedno več luči od zgoraj in po tej luči je tudi vedno skušal hoditi.

Ta pot v božji luči ga je naposled privedla v samostan. Vstopil je leta 1875 v strogi kapucinski red. Po enem letu preizkušnje je napravil obljube. Na dan svojih obljub je sebe žrtvoval popolnoma Bogu. Odslej je bila njegova skrb in njegovo prizadevanje, da bi to svojo velikodušno obljubo v vsem življenju čim najpopolnejše izvrševal. 50 let je pater Viktricij, kakor je bilo njegovo redovno ime, deloval v kapucinskem redu. Imel je razne častne in odgovornosti polne službe. Bil je velikokrat učitelj in voditelj novincev, bil je gvardijan ali hišni predstojnik. Petkrat so ga izvolili za provincijala ali predstojnika cele pokrajine in je to službo opravljal 15 let. Vsi njegovi sobratje so ga imeli bodisi kot svojega tovariša, bodisi kot svojega predstojnika v najboljšem spominu. Povsod so se kazali sledovi njegove nadarjenosti, učenosti in neumornega dela.

A to ni bilo največje v njegovem življenju. Največja je bila njegova pobožnost, njegova navezanost na Boga, njegove čednosti, ki jih je izvrševal v izredno visoki, v junaški meri. Vera je bila življenje njegove duše. Ta vera se je kazala v njegovi iskreni in goreči molitvi. To vero je kazal predvsem pri oltarju, ko je opravljal daritev sv. maše, pri kateri se je zdelo, da je popolnoma v zvezi z drugim svetom. Popolnoma se je prepustil v vsem svojem življenju božji previdnosti. V njo je neomajno zaupal in se ji priporočal, če mu je pa pošiljala križe in preizkušnje, jih je voljno sprejemal, ker je bil prepričan, da je vse to v njegovo korist. Gorela je v njegovi duši goreča ljubezen do Boga, posebno do Kristusa v najsvetejšem zakramentu. Bila je vedno njegova velika želja, da bi mogel zadostovati božjemu Srcu za žalitve, ki jih mora prenašati ravno v zakramentu ljubezni. Kakor Boga je pa ljubil tudi svojega bližnjega. Že kot nežen otrok ni mogel nikogar gledati v nesreči; po svojih močeh mu je skušal pomagati. Z leti in njegovim notranjim življenjem je ta ljubezen rastla. To ljubezen je kazal tudi kot predstojnik svojim sobratom. Nikdar ni koga obsojal radi njegovih napak in ni nikdar o njih govoril. Če je pogovor nanesel na nje, je navadno rekel, da je tak človek siromak, ki potrebuje našega sočutja in naše molitve. Čednost, ki jo je pater Viktricij nad vse ljubil, je bila ponižnost. Ko so mu pri redovni preobleki dali ime Viktricij, je rekel: »Hvala Bogu! To je ime, ki si ga ljudje ne bodo zapomnili.« Vse življenje ni nikdar govoril o svojem delu, o svojih uspehih, najmanj pa še o svojem bogatem notranjem življenju. V teku svojega redovnega življenja je zapisoval svoja premišljevanja, svoje boje in težave, pa tudi svoje uspehe in zmage. Vse to pa si je beležil samo, da si je lahko dajal odgovor o svojem duševnem stanju, o nazadovanju ali napredovanju. Ko ga je proti koncu njegovega življenja nepriznava zalotila težka bolezen, je svojega strežnika s solzami prosil, naj sežge te njegove spise, da drugi ne bi dobili vpogleda v njegovo življenje. Po naredbi hišnega predstojnika se to ni zgodilo. Kakor v ponižnosti, tako je skušal tudi v drugih čednostih vpodobiti v sebi podobo Kristusovo. Še malo pred svojo smrtjo je obiskal ves križev pot, ki ga je naslikal nek njegov sobrat. Misli je, da je čisto sam, v resnici so ga skrivaj opazovali. Šel je od postaje do postaje, zatopil se je v podobe križevega pota, pri vsaki pa je bila njegova prošnja: »O Jezus, krotek in iz srca ponižen, vpodobi moje srce po svojem srcu!«

Da, to je bilo življenjsko delo patra Viktricija. In ni bilo za njega to lahko delo, kakor ni za nobenega človeka. Iz njegovih spisov je razvidno, da je imel velike težave, velike boje, a iz vseh je izšel kot zmagovalec — kot resnični Viktricij.

In kolikor ni on sam v sebi vpodobil Kristusa, to je dopolnil še Bog sam s trpljenjem, ki mu ga je pošiljal. Imel